Aalplan

Door Arjo Rothuis, Directie Visserij, Ministerie van LNV

Op het moment dat ik dit stukje schrijf wordt er volop gediscussieerd over de aal. Maatschappelijke organisaties, sectororganisaties en politieke partijen, de aal mag zich op hun belangstelling verheugen. In dit stukje ga ik kort in op de hoofdlijnen van het aalbeheerplan.

Voor het einde van dit jaar moeten lidstaten van de Europese Unie een nationaal aalbeheerplan naar de Europese Commissie sturen. Dit plan vloeit voort uit de Europese Aalverordening, die bescherming en duurzame bevissing van de Europese aal als doel heeft. Met het bestand van de aal gaat het volgens alle wetenschappelijke inzichten niet goed. Uiterlijk 1 juli 2009 moeten de goedgekeurde beheerplannen in uitvoering worden genomen en is de visserij op aal alleen nog toegestaan in het kader van het goedgekeurde aalbeheerplan. IMARES heeft berekend dat Nederland minimaal 4000 ton schieraal moet laten uittrekken om de Europese doelstelling te halen. De huidige uittrek wordt geschat op 400 ton. Hier ligt dus een behoorlijke opgave voor Nederland.

In het beheerplan wordt een mix van maatregelen benoemd die alle bijdragen aan een verbetering van de uittrek van schieraal. Het gaat dan om beperkingen van de beroeps- en sportvisserij op aal, vermindering van de sterfte van aal bij het passeren van obstakels zoals waterkracht-

centrales en gemalen, het uitzetten van aal, en onderzoek naar de kunstmatige voortplanting van de aal.
Voor de aalkweek is een goede aalstand om tenminste twee reden van belang. Een goede stand maakt het mogelijk om over voldoende glasaal te beschikken voor verdere opkweek. Maar misschien nog wel belangrijker is dat een goede stand en een duurzaam beheer belangrijke maatschappelijke voorwaarden zijn. Indien hier niet aan wordt voldaan kan er weerstand ontstaan tegen de vangst en kweek van aal. Specifiek van belang voor de aalkweek zijn de maatregelen uit het beheerplan die gaan over het uitzetten van aal.
Aan de uitzet van zowel glasaal als van aal uit de aquacultuur zijn ecologische risico's verbonden. Om deze zo veel mogelijk uit te sluiten is in opdracht van LNV een protocol voor uitzet ontwikkeld. Dit protocol moet als leidraad gaan functioneren voor de uitzetprogramma's die de komende jaren worden uitgevoerd. Hiertoe loopt nog overleg tussen LNV en de stichting "Future for Eel", een samenwerkingsverband van aalvissers, kwekers en handel. Deze stichting is de beoogde coördineerde instantie voor aaluitzet. Via deze stichting worden private en publieke fondsen bijeengebracht voor aaluitzet, onderzoek en voorlichting. Het ministerie van LNV zal € 300.000 per jaar beschikbaar stellen voor het uitzetten van aal. Dit kan glasaal zijn, maar ook voorgestrekte aal uit kwekerijen. Met de toezegging van de kweeksector om pootaal te leveren tegen kostprijs is dit laatste ook een interessante optie.Daarnaast levert het ministerie van LNV een financiële bijdrage aan onderzoek van de Rijksuniversiteit Leiden naar de kunstmatige voortplanting van aal. Als kunstmatige voortplanting mogelijk wordt is de kweek niet meer afhankelijk van wildvang.
Tenslotte zijn de afspraken die gemaakt worden in het kader van CITES van belang. Omdat de aal vanaf april 2009 onder de wetgeving van de handel in bedreigende diersoorten valt, komen er restricties in de invoer en uitvoer van aal, van en naar de Europese Unie. In het wetenschappelijk comité van CITES wordt hier momenteel over gesproken. De kernvraag is of export van bijvoorbeeld glasaal naar China schadelijk is voor het voortbestaan van de soort. En zo ja, of er dan helemaal niet meer geëxporteerd mag worden, of alleen een bepaalde hoeveelheid (quota systeem). Nederland staat op het standpunt dat er geen export van glasaal meer zou moeten zijn, maar dat deze glasaal vooral gebruikt zou moeten worden om binnen de EU uit te zetten in het kader van nationale beheerplannen.

Groei aquacultuur neemt af

Wereldwijd vertoont de ontwikkeling van aquacultuur al decennia een stijgende lijn, maar de groei is aan het afnemen is. Tussen 1985 en 1995 was de toename 11,8%, maar in de periode 2004 - 2006 was de gemiddelde jaarlijkse groei teruggelopen tot 6,1%. Door de constante groei (en door de stagnatie in de totale vangst van vis, schaal- en schelpdieren) zorgde aquacultuur in 2006 voor 47% van de totale visconsumptie van 110 miljoen ton. Nog 2 of 3 jaar en dan zal de visaanvoer uit kweek het aandeel uit vangst gepasseerd zijn.

Bron: Is the aquaculture boom starting to fade? FAO Newsroom, 6 oktober 2008